

תוכן שעניינים

חלק א': עקרונות יסוד, סמכויות בתי-המשפט ובתי-הדין לעבודה, סדרי דין וראיות	1
שער א': כללי	1
פרק א': מבוא	1
פרק ב': אחריות רחבה של המעביד	3
1. כללי	3
2. חובת זהירות מושגית	4
3. חובת הזהירות הקונקרטית של המעביד	4
4. הקשר הסיבתי	4
פרק ג': אשם תורם של העובד	5
פרק ד': תכלית פקודת הבטיחות והתקנות על-פיה	7
שער ב': סמכויות בית-משפט ובתי-הדין לעבודה וסדרי דין	9
פרק א': כללי	9
פרק ב': סמכות בית-דין אזורי - סעיף 24 לחוק	11
1. הדין	11
2. סמכותו של בית-הדין לעבודה - עקרונות מנחים	12
3. כללי הסמכות העניינית והקשיים המתעוררים כתוצאה מפיצול הדיון בין ערכאות	14
4. סמכות בית-הדין לדון בתביעות שעילתן בנזיקין - גניבת כספים ממעסיק	15
5. בית-הדין לעבודה אינו מוסמך לדון בתביעות שעילתן בפקודת הנזיקין, פרט לעילות הנזיקיות שבסעיפים 29, 31, 62 או 63 לפקודת הנזיקין - הבקשה נדחתה	25
6. סמכותו של בית-הדין לעבודה מותנית, בקיומם של שני תנאים מצטברים: זהות הצדדים ומהות העילה - הבקשה נדחתה	26
7. בית-הדין לעבודה אינו קונה סמכות עניינית בגררא - הבקשה נדחתה	26
שער ג': סדרי דין כלליים החולשים על ניהול ההליך המשפטי בתביעות בתחום הנזיקין והביטוח	27
פרק א': מבוא	27
פרק ב': ניהולו של ההליך המשפטי וחובת תום-הלב	29
פרק ג': הרפורמה בתקנות סדר הדין האזרחי	33
שער ד': יישום סדרי הדין ודיני ראיות מיוחדים לניהול ההליך המשפטי בתביעות תאונות עבודה	37

פרק א': מבוא.....	37
פרק ב': חובת הראיה ברשלנות לגבי דברים מסוכנים - סעיף 38 לפקודת הנזיקין.....	39
פרק ג': חובת הראיה ברשלנות לגבי אש - סעיף 39 לפקודת הנזיקין. 41	41
1. כללי.....	41
2. האחריות לנזקי השריפה הן על יסוד הוראת סעיף 39 לפקודת הנזיקין והן לנוכח התקיימות רכיביה של עוולת הרשלנות.....	41
3. להוכחת טענתה המשיבה לא צריכה להיזקק להוכחה שמעבר לכל ספק סביר, אלא די במאזן ההסתברות, כשכמות הראיות שתידרש תהא מוגברת ומושפעת ממהותו של הנושא וממידת החומרה של טענותיה כנגד המערער.....	42
4. לא הוכחה התרשלנות קונקרטית של הנתבעת, במנותק משאלת חובתה הכללית לבצע בדיקות יזומות במטרה לאתר סילוף נתיכים.....	45
5. הנתבעים לא הרימו את הנטל שהועבר אליהם.....	46
פרק ד': חובת הראיה ברשלנות לגבי חיה - סעיף 40 לפקודת הנזיקין.....	49
פרק ה': חובת הראיה ברשלנות כשהדבר מעיד על עצמו - סעיף 41 לפקודת הנזיקין.....	51
1. עבודה במסור.....	51
2. עבודה מתחת לפיגום ופגיעה מחפץ שנפל.....	52
3. קריסת פיגום אגב ביצוע ציפוי אבן לבניין.....	53
4. תחולת הכלל הקבוע בסעיף 41 לפקודת הנזיקין מחייבת קיומם של שלושה תנאים מצטברים.....	55
5. בחנתי את עדותה של התובעת, ולא שוכנעתי, לפי מכלול הנסיבות, כי התקיים התנאי של "עמימות עובדתית", זאת נוכח גרסתה המפורטת של התובעת בעניין אופן התרחשות התאונה. מצאתי את גרסת התובעת רצופת סתירות. התובעת לא הוכיחה את מקום התרחשות התאונה, ואת מועד התרחשותה, ולא ניתן לקבוע מעיון בראיות שהוגשו לעיוני כי "אירוע המקרה שגרם לנזק מתיישב יותר עם המסקנה שהנתבעות לא נקטו זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שהן כן נקטו זהירות סבירה" כאמור בסעיף 41 לפקודת הנזיקין.....	55
חלק ב': עוולת הרשלנות והיפר חובה חקוקה בעין פקודת הנזיקין.....	57
שער א': תכליתם התרופתית של דיני הנזיקין.....	57
פרק א': תכליתם של דיני הנזיקין.....	57
פרק ב': תכלית תרופתית - אבחנה בין דיני הנזיקין לדין הפלילי.....	59
שער ב': עיקרון השבת המצב לקדמותו.....	61

פרק א': מבוא.....	61
פרק ב': יישום העיקרון על תאונה בה הנפגע קטין	63
פרק ג': עיקרון "השבת המצב לקדמותו" ותקנת הציבור	65
שער ג': גרם נזק באשם - סעיף 64 לפקודת הנזיקין והקשר	
הסיבתי	67
פרק א': כללי	67
פרק ב': תחולתו של סעיף 64 לפקודת הנזיקין	69
פרק ג': כללי הסיבתיות.....	71
פרק ד': אשם - אחריות המזיק כלפי הנזוק, הבאה לידי ביטוי במעשהו	
או מחדלו של אדם	73
1. כללי	73
2. קשר סיבתי בין מעשהו של המזיק לקרות הנזק. "ורואים אדם כמי	
שגרם לנזק באשמו, אם היה האשם הסיבה או אחת הסיבות	
לנזק"	73
פרק ה': דרכי איתור וקביעת הקשר הסיבתי.....	75
1. התנהגות התובע.....	75
2. הפעלת עיקרון ה"גולגולת הדקה"	75
3. פסיקה לפי הסתברות	75
4. "סיבתיות עימומה" - הכל או לא כלום או גישת הערכה	
הסתברותית?	76
5. הקשר הסיבתי וטענת ההתיישנות	77
פרק ו': הקשר הסיבתי - שתי רמות הבדיקה.....	79
1. קשר סיבתי-עובדתי	79
2. הקשר הסיבתי-המשפטי	79
פרק ז': המבחנים החלופיים לקביעת הסיבה המכרעת.....	81
1. מבחן הצפיות.....	81
2. מבחן הסיכון	81
3. מבחן השכל הישר	81
4. מבחן של אומדן שיפוטי	82
פרק ח': הגורמים המנתקים את הקשר הסיבתי	83
1. כללי	83
2. החריגים לאשם המופיעים בסעיף 64 לפקודה	83
3. כוח עליון - סעיף 64(1) לפקודה	83
4. גורם מתערב זר - סעיף 64(2) לפקודה	83
4.1 כללי	83
4.2 גורם זר מתערב - הסיבה המכרעת לנזק	85
4.3 גורם זר מתערב במקרה של התאבדות הנזוק.....	85
שער ד': התנהגות התובע - אשם תורם וחובת הקטנת הנזק..	87

87	פרק א': כללי
89	פרק ב': התנהגות הנתבע
89	1. כללי
89	2. חובת זהירות פיזית וחובת זהירות נורמטיבית
	פרק ג': התנהגות התובע - מהי התנהגות התורמת לקרות הנזק - סעיף
93	65 לפקודה
93	1. כללי
94	2. החלת סעיף 65 לפקודה על תביעות בגין הוצאת לשון הרע
95	3. החלת סעיף 65 לפקודה לעניין אחריות בגרימת נזקי גוף
97	פרק ד': התנהגות הנתבע - סעיף 66 לפקודה
99	פרק ה': אשם של פלוני - סעיף 67 לפקודה
101	פרק ו': אשם תורם - סעיפים 68-70 לפקודה
101	1. הדין
101	2. מהו "אשם תורם"?
102	3. אשם תורם אינו יוצר עילת תביעה כשלעצמו
102	4. המדד לאשם התורם
103	5. מבחנים לבדיקת אשם תורם
	6. האם הוכח כי גרם המדרגות שבתחתיתו נמצא המערער החבול לא
104	היה מגודר? - 20% אשם תורם
	7. האחריות להבטיח את קיומן של הוראות הבטיחות ואת יישומן
	בשטח על-ידי כל הנמצאים באתר מוטלת על "מבצע הבניה" - הנזק
	הכולל של והבי על 615,000 ש"ח, ולאחר ניכוי רשלנות תורמת בשיעור
105	של 40% ובמעוגל - על 370,000 ש"ח
106	8. התובע פעל בחוסר זהירות על דעת עצמו
	9. לא הונחה על-ידי הנתבעים תשתית ראייתית שהיה בה כדי להוכיח
107	שלתובע יש אשם תורם - פיצוי: 37,177 ש"ח
108	10. למנוח תרומה ממשית ומכרעת להתרחשות התאונה בשל החלטתו
108	המודעת לקחת סיכון ולעשות שימוש במלגזה
	11. "רשלנות תורמת" - סה"כ ראשי הנזק הם בסך של 138,579 ש"ח.
	מהסכום האמור יש לנכות בגין אשם תורם 25%, דהיינו הפחתה של
108	34,644 ש"ח. הסכום שנותר הינו 103,935 ש"ח
	12. ביחס להתנהגות העובד, נפסק כי יש להבחין בין מקרים שבהם
	העובד נוטל על עצמו באופן חופשי ועצמאי סיכון בלתי-סביר, או שהוא
	מתעלם מסיכון ודאי, ואותו סיכון גורם לנזק. אז, יש הצדקה להטיל
	עליו אשם תורם. מנגד, במקרים שבהם העובד טועה או מוסח בלהט
	העבודה, או כאשר עסקינן בהתרשלות רגעית הנובעת מהיותו שקוע
	בביצוע העבודה כפי שזו הוגדרה לו על-ידי המעסיק - נקבע שאין די
109	בכך, בהכרח, כדי לייחס לעובד אשם תורם

13. למרות שדין התביעה כנגד המעסיק, להתקבל, מן הנימוקים שצוינו, שעניינם, היעדר הדרכות מתאימות, היעדר פיקוח ואספקת ציוד ממנו נפל התובע, יש לפסוק לתובע אשם תורם, ואף אשם תורם גבוה, בנסיבות העניין.	110
14. כאשר עובד הפעיל שיקול-דעת עצמאי באופן שיצר סיכון כתוצאה מהחלטתו, ניתן לייחס לעובד אשם תורם. במקרה הנדון, התובעת הפעילה שיקול-דעת עצמאי כאשר בחרה ללכת בסמוך למטף ולא מסביב לרכב ולפיכך בית-המשפט השית עליה 20% אשם תורם לקרות התאונה.	110
פרק ז': חובת הקטנת הנזק	111
1. כללי.	111
2. נטל ההוכחה.	113
פרק ח': ריחוק הנזק ועיקרון הגולגולת הדקה - סעיף 76 לפקודה	117
1. כללי.	117
2. קשר סיבתי.	118
פרק ט': חלוקת האחריות בין מספר מזיקים	119
שער ה': עוולת הרשלנות	123
פרק א': מבוא	123
פרק ב': חובת הזהירות - תנאי ראשון	125
1. כללי.	125
2. חובת זהירות מושגית.	125
3. חובת זהירות קונקרטית.	126
פרק ג': הפרת חובת הזהירות - תנאי שני	129
1. כללי.	129
2. היפר חובה חקוקה.	129
3. דרישת הצפיות.	129
פרק ד': קיומו של קשר סיבתי - תנאי שלישי	131
1. כללי.	131
2. קשר סיבתי-עובדתי.	131
3. קשר סיבתי-משפטי.	131
3.1 כללי.	131
3.2 מבחן הצפיות.	132
3.3 מבחן הסיכון.	132
3.4 מבחן השכל הישר.	132
4. סיבתיות עמומה.	132
5. עיקרון ה"גולגולת הדקה".	133
6. גורם זר מתערב.	133
פרק ה': הוכחת הנזק - תנאי רביעי	135

פרק ו': חובת הראיה ברשלנות לגבי דברים מסוכנים - סעיף 38 לפקודת הנזיקין	137
1. הדין	137
2. כללי	137
3. המשך חלוקתה של "הלכת פישמן" והצעת הקודקס האזרחי	139
פרק ז': חובת הראיה ברשלנות כשהדבר מעיד על עצמו - סעיף 41 לפקודת הנזיקין	143
1. כללי	143
2. מכונה שלא תוחזקה - התובע טען, כי המכונה לא תוחזקה על-ידי המפעל ולכן הוא נפצע - 22% נכות - התביעה נדחתה	144
3. אי-נקיטת אמצעי בטיחות מתאימים	146
4. אי-מינוי מנהל עבודה שישגיח על העבודה	147
5. תנאי עבודה בלתי-הולמים	149
6. היעדר הדרכה	150
7. אי-נקיטת אמצעי זהירות סבירים	152
8. הנתבעים לא הפסיקו את השימוש במעלית ולא איתרו את התקלה, והתובעת נתקעה, כאשר המעלית נעצרה בפתאומיות - פיצוי בסך 12,500 ש"ח - התביעה התקבלה	153
9. הנתבעות לא ביצעו פעולות לסילוק אבק וחול, מעל גבי מדרגות הבריכה, בעת שבוצעו קידוחים והתובע החליק ונפצע - 15% נכות - פיצוי בסך 315,791 ש"ח - התביעה נדחתה	155
10. לולא בוצעה חפירה רשלנית, תוך הפרת חובת הזהירות הקונקרטית, לא היה נפגע כבל החשמל של התובעת - 9,881 ש"ח - התביעה התקבלה	156
11. התובע טען, כי הוא הותקף במועדון בשל רשלנות המעבידה ובעלת המועדון - התביעה נדחתה	157
12. התובע טען, כי הנתבעת לא הזהירה את התובע ולא נקטה באמצעי זהירות ולכן הוא נחבל בגבו - התביעה נדחתה	159
13. בעלים או מחזיק במקרקעין ובכלל זה בעל חנות, חב חובת זהירות מושגית לשלומם של המבקרים בחנות. החזקה במקרקעין מטילה על המחזיק בהם את חובת הזהירות הקבועה בסעיף 36 לפקודת הנזיקין כלפי המבקרים במקרקעין. חובתו של המחזיק במקרקעין נובעת מכך שהמחזיק הוא על-פי-רוב בעל היכולת הטובה ביותר לחזות ולמנוע סיכונים הטמונים במקרקעין, וכן לפעול להקטנת סיכונים הנובעים מפעילות המתבצעת במקרקעין	160

14. מעסיק חב בחובת זהירות מושגית כלפי עובד. חובה על-פי דין כי מעסיק ייצור מקום עבודה בטוח וידאג להנהיג שיטת עבודה בטוחה, לספק כלי עבודה, וציוד מתאים ובטוח. הפסיקה גם קבעה כי חובה על מעסיק לפקח באופן יעיל ורציף אחר נקיטת אמצעי הזהירות הנדרשים על-פי דין ולהדריך את עובדיו, בין היתר בדבר סיכונים הכרוכים בביצוע עבודתם, זאת לצד החובה להנהיג שיטת עבודה בטוחה ולאכוף נהלי הבטיחות אשר נקבעו בהוראות הדין.	161
15. גם אם אדם עובד במתכונת של קבלן עצמאי המתבטאת בכך שהוא מקבל את שכרו כנגד חשבוניות, אין בכך כדי לקבוע שאין מדובר ביחסי עובד-ומעביד בינו לבין המזמין לעניין האחריות בנוזיקין ויש לבחון את המקרה במבחנים שהתפתחו בפסיקה.	161
שער ו': חובות המעביד	163
פרק א': מבוא	163
פרק ב': חובת המעביד לנקוט אמצעי זהירות	165
פרק ג': חובת הדרכת עובד	167
פרק ד': אשם תורם של העובד	169
1. הדין	169
2. מהו "אשם תורם"?	169
3. המדד לאשם התורם	172
3.1 כללי	172
3.2 הטלת אשם תורם על העובד	173
4. קיומו של האשם התורם	174
4.1 התנאי לבדיקת אשם תורם	174
4.2 המבחנים לבדיקת אשם תורם	175
4.2.1 מבחן האדם הסביר - האם אדם סביר היה נזהר יותר באותו עניין	176
4.2.2 מבחן מידת האשמה	176
5. השיקולים השונים לעצם הפחתת פיצויים לתובע במקרה של אשם תורם	178
5.1 מטרת ההתרעה	178
5.2 מטרת הצדק המתקן	178
5.3 המטרה הכלכלית	178
5.4 המטרה התרופתית	178
5.5 פיזור הנזק	178
6. אשם תורם של עובד	178
פרק ה': אחריות נושאי משרה	187
פרק ו': ההלכה הפסוקה	189
1. הפרת חובת הזהירות - נפילה מפגום באתר בניה	189
2. מחלת הסרטן - התיישנות	191

3.	עוולת הרשלנות - כריתת אצבעות	192
4.	בקשה לחשוף דין וחשבון מפורט בדבר נסיבות מותו של המנוח, עובד חברת החשמל, שקיפח את חייו כתוצאה ממכת חשמל - הבקשה התקבלה	195
5.	המערער נפל מסולם במוסך ונגרמה לו נכות צמיתה בשיעור של 30% - הערעור נדחה	197
6.	רשלנות - מוט תיל שתמך בשתיל, חדר אל תוך עינו של המערער - 19% נכות צמיתה - הערעור התקבל	198
7.	קטיעה מתחת למרפק - קונדיטוריה	200
8.	תאונה במעלית - האם תאונת דרכים?	202
9.	רשלנות - מחלת הסיליקוזיס אצל עובד בבית מלאכה, גרמה למותו - פיצויים בסך 2 מיליון לירות - הערעור נדחה	203
10.	צינורות שהזינו מכלית דלק נקרעו בשל הרוח ונגרם נזק למשיבה - הערעור התקבל	206
11.	תנאי בטיחות לא מתאימים והדרכה	207
12.	היעדר הדרכה ואי-נקיטת אמצעי זהירות	208
13.	קצין הבטיחות לא הורה לעובדים, ובהם גם התובע, לעשות שימוש במסכות הגז - וכתוצאה מכך נפגע התובע - התביעה התקבלה	209
14.	אי-הספקת אמצעי מגן	210
15.	היעדר סביבת עבודה ראויה	212
16.	פגיעה בעת פריקת ארגזי סחורה - התביעה נדחתה	213
17.	הנתבעת לא דאגה לנוכחות חשמלאי מוסמך באזור העבודה, ולכן התובע התחשמל - התביעה התקבלה	213
18.	הנתבעים השתמשו בציוד מסוכן ולקוי, בהיעדר גורם מפקח, מה שהוביל לנפילת התובע מפיגום - התביעה התקבלה	215
19.	התובע טען, כי הנתבעות לא הנהיגו שיטת עבודה בטוחה ולכן הוא נפצע במהלך אימון קרב מגע - התביעה נדחתה	216
20.	הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות ואצבעו של התובע נמחצה	217
21.	התובע נפל משופל, לאחר שניקה את שמשות הקבינה	218
22.	הנתבע 2, נהג את משאיתו עם זרוע הרמה פתוחה ובעקבות כך תלשה הזרוע את עמוד החשמל שברשות התובעת - התביעה נדחתה	219
23.	הנתבעות לא הדריכו את התובע ולא נקטו באמצעי בטיחות נגד החלקה והתובע התחלק ונפצע בעינו - התביעה התקבלה	220
24.	התובע טען, כי בשל רשלנות הנתבעת הוא נחתך בידו, עת שטף כלים - התביעה נדחתה	220
25.	התובע טען, כי הנתבעת לא נקטה באמצעי בטיחות ולכן הוא לקה בסרטן - התביעה נדחתה	221

26. הנתבעות לא נקטו באמצעי בטיחות, מה שהוביל לנפילת התובע מפיגום - התביעה התקבלה.....	222
27. החברות הפרו את חובת הזהירות שלהן כלפי הפועל ולא דאגו לסביבת עבודה בטוחה ופיקוח על עבודתו, מה שהוביל לפציעתו מחבילת ברזל שנפלה עליו - התביעה התקבלה.....	223
28. הנתבעת לא פיקחת על עבודת התובע ולא הנהיגה שיטת עבודה בטוחה, מה שהוביל לפציעת התובע - התביעה התקבלה.....	224
29. הנתבעת לא דאגה לגידור השטח והתובע ננגח בראשו על-ידי אייל - התביעה התקבלה.....	225
30. הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות ולא גידרה את המסור עליו עבד התובע, שנפגע באצבעותיו - התביעה התקבלה.....	227
31. הנתבעת התרשלה כלפי התובע, בכך, שבין היתר, סיפקה לו כלי עבודה לא תקין וללא מיגון, מה שהוביל לפציעתו - התביעה התקבלה.....	228
32. הקבלן לא נקט באמצעי בטיחות והתובע נפל מהתקרה - התביעה התקבלה.....	229
33. התובע טען, כי בשל התרשלות הנתבעת, הוא נפגע מאלימות הפוגעת - התביעה נדחתה.....	229
34. הנתבעת לא נקטה באמצעי בטיחות והתובע נחבל, עת ניסה להינצל מאש שפרצה בחנות הנתבעת - התביעה התקבלה.....	230
35. הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות והתובע נפצע בעבודתו כגזרן - התביעה התקבלה.....	231
36. התובעת טענה, כי הנתבע לא הזהיר אותה ונתן לה עבודות שלא כלולות בתפקידה כפקידה, ולכן נפצעה - התביעה נדחתה.....	232
37. הנתבע לא ווידא, כי התובע פועל באופן בטיחותי והתובע נפגע בראשו - התביעה התקבלה.....	233
38. התובע טען, כי מכונת חיתוך נפלה על ידו משום שהיתה תקולה - התביעה נדחתה.....	233
39. התובע טען, כי הנתבעת נהגה ברשלנות, ולכן הוא נפל, עת ניסה לדלג מעל מזוודות - התביעה נדחתה.....	233
40. הנתבע לא דאג לסביבת עבודה בטוחה וגידור המכונה, והתובע איבד את אצבעותיו במהלך ניקוי מכונת הבשר - התביעה נדחתה.....	234
41. הנתבעת לא דאגה לסביבת עבודה בטוחה, והתובע נפגע לאחר שהרים משאות כבדים - התביעה התקבלה בחלקה.....	236
42. הנתבע לא נקט באמצעי זהירות, ועל רגל התובעת נפל סלע שנפל מכף מחפרון - התביעה התקבלה.....	236
43. התובע טען, כי הנתבעת לא הזהירה אותו ולא סיפקה לו ציוד מתאים ולכן הוא נפגע בגבו - התביעה נדחתה.....	237

44. הנתבעים לא סיפקו סביבת עבודה בטוחה, לא גידרו את המכבש, ולא הדריכו את התובע, שאצבעותיו נמחצו מן המכבש - התביעה התקבלה ברובה.....	238
45. תביעת שיבוב לאחר תאונה, בה קרס עגורן - התביעה התקבלה.....	238
46. הנתבעת לא דאגה למדרגות תקניות והתובע התחלק, נפצע ופיתח אוטם בשריר הלב כתוצאה מהנפילה - התביעה התקבלה.....	239
47. משאית משא עם מנוף, לאיסוף גזם, השייכת לנתבעת, התנגשה בכבל חשמל של התובעת וגרמה לנזקים - התביעה התקבלה בחלקה.....	240
48. הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות ולא פיקחה כראוי על עבודת התובע, שנפגע בתאונה - התביעה התקבלה.....	241
49. הנתבעת לא דאגה לסביבת עבודה בטוחה, מה שהוביל להחלקת התובע ופציעתו - התביעה התקבלה.....	242
50. התובעת טענה, כי בשל רשלנות הנתבעת, שלא דאגה לתחזוקת הדרגנוע, אמא נפלה ופגעה בה - התביעה נדחתה.....	243
51. הנתבעות לא הדריכו ולא נקטו באמצעי בטיחות והתובע נפגע בגבו מצינורות שהרכיב - התביעה התקבלה.....	244
52. חלוקת האחראיות בין קבלן משנה לקבלן ראשי, בתאונת עבודה שאירעה לעובד.....	245
53. הנתבעים פעלו תוך התעלמות מהנחיות התובעת ולא ביצעו את עבודות החפירה בצורה סבירה - התביעה התקבלה.....	246
54. הנתבעות לא פעלו בשיטת עבודה טובה ולא בדקו את רשת הברזל לאחר ביצוע העבודה, מה שהוביל לפציעת התובע - התביעה התקבלה.....	247
55. התובע טען, כי הוא התחלק מדופן ההרמה במשאית בשל רשלנות הנתבעת שלא דאגה לתקינותו - התביעה נדחתה.....	248
56. הנתבע ביקש להורות על דחיית תביעה בגין נזקי גוף שהוגשה נגדו או מחיקתה על-הסף - הבקשה נדחתה.....	248
שער ז': היפר חובה חקוקה.....	251
פרק א': מבוא.....	251
פרק ב': היפר חובה חקוקה - עוולה העומדת בפני עצמה.....	255
פרק ג': כוחן של עוולות מסגרת במקרים בהם קיימת עוולה פרטיקולרית.....	257
חלק ג': פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), התש"ל-1970 ותקנות - דין, הלכה והסברים.....	261
שער א': פרשנות ותחולה.....	261
פרק א': פרשנות.....	261

1. הדין	261
2. רשימת חקיקה - בטיחות בעבודה	265
3. חובת המעביד	267
3.1 כללי	267
3.2 אבחנה בין סיכון לסיכון	268
פרק ב': עבודות באתר בניה	271
1. בעלי תפקידים, הגדרה ואחריות - כללי	271
2. אחריות הגורמים השונים באתר בניה - הצד הנורמטיבי	271
3. אחריות התופש	272
3.1 האם הנתבעים אחראים בלעדית לנזקי התובעת או שמא גם צדדי ג', כולם או מקצתם, אחראים ועל-כן וכפועל יוצא זכאים הנתבעים לשיפוי? - ברור חייל תישא ב- 85% מהאחריות לנזקי התובעת - פאמטאקס תישא ב- 15% מהאחריות לנזקי התובעת. דהיינו פאמטקס אחראית לשפות את ברור חיל ב- 15% מסך הפיצוי ששולם על-ידי ברור חיל לתובעת במסגרת פסק-דין החלקי שניתן	272
3.2 פגיעה בתשתית חברת החשמל - הנתבעים 1-2 ו- 4 ביחד ולחוד, ישלמו לתובעת סך של 3000 ש"ח	273
3.3 נפילה כתוצאה מהחלקה	273
4. אחריות בעל מכונה	274
5. אחריות מבצע	274
6. אחריות מנהל העבודה	275
7. אחריות המזמין	276
8. אחריות הבעלים והמחזיק במקרקעין	276
פרק ג': אתר בניה - ארגון הפיקוח על העבודה, מסירת מידע והדרכה	279
1. הדין	279
2. אחריות הממונה על בטיחות בעבודה	291
3. היעדר פיקוח על אתר הבניה	293
3.1 היעדר פיקוח, רשלנות המעביד והתיישנות	293
3.2 היעדר אזהרה על סיכונים בעבודה ומחלה בעקבות זאת	295
3.3 אי-הקפדה על נהלי עבודה	297
3.4 המערערים לא מינו מנהל עבודה ולא הנהיגו נהלי עבודה ובטיחות ברורים, מה שהוביל למות אחד העובדים - הערעורים נדחו	299
3.5 הנאשמים לא הדריכו את העובדים ולא סיפקו אמצעי מיגון ובטיחות וכתוצאה מכך, נפל אחד מהעובדים אל מותו - הנאשמים הורשעו	301

3.6	הנתבעת לא הדריכה ולא נקטה באמצעי זהירות והתובעת נפגעה בעינה - התביעה התקבלה	303
3.7	הנתבעות לא הדריכו את התובע ולא סיפקו אמצעי בטיחות וכתוצאה מכך הוא נפגע ממכונה אותה ניסה לתקן - התביעה התקבלה	303
3.8	נפילה מפיגום	305
3.9	הנתבע לא סיפק לתובע משקפי מגן, והתובע נפגע בעינו מרסיס ברזל - התביעה התקבלה	311
3.10	הנתבעת לא התקינה מעקה בגרם המדרגות, והמנוחה נפלה ונפגעה - התביעה התקבלה	311
3.11	האם הנתבעים אחראים בלעדית לנזקי התובעת או שמא גם צדדי ג', כולם או מקצתם, אחראים ועל-כן וכפועל יוצא זכאים הנתבעים לשיפוי? - ברור חייל תישא ב- 85% מהאחריות לנזקי התובעת - פאמטאקס תישא ב- 15% מהאחריות לנזקי התובעת. דהיינו פאמטקס אחראית לשפות את ברור חיל ב- 15% מסך הפיצוי ששולם על-ידי ברור חיל לתובעת במסגרת פסק-דין החלקי שניתן	314
3.12	פגיעה בתשתית חברת החשמל - הנתבעים 1-2 ו- 4 ביחד ולחוד, ישלמו לתובעת סך של 3000 ש"ח	314
3.13	נפילה כתוצאה מהחלקה	315
3.14	שמירת נורמת הבטיחות מהווה אינדיקציה לטענה כי ננקטו אמצעי זהירות סבירים	316
3.15	הנתבעת 2 יכולה וצריכה היתה לצפות כי הפרת החובות האמורות והתנהלותה הרשלנית תגרום לנזקים הנטענים - סה"כ פיצוי: 207,000 ש"ח	316
3.16	הווצרות בור במדרכה - אשם תורם 30%; פיצוי 62,532 ש"ח	317
3.17	הוכח קשר סיבתי-משפטי וקשר סיבתי רפואי בין עבודתו של התובע אצל הנתבעת לבין הנזק שנגרם לו כתוצאה ממנה - פיצוי 130,284 ש"ח	318
3.18	במחדלם של הנאשמים לפעול בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה השונים העמידו את העובדת בסכנה ממשית לפגיעה גופנית שלמרבית הצער התממשה עת שהעובדת נפגעה באצבע	318
3.19	לא נתנה הדרכה על עבודה בגובה - פיצוי בסך של 240,000 ש"ח	319
3.20	עבודה עם כלי מסוכן - פיצוי 108,318 ש"ח	320
3.21	רשלנותה של התובעת עצמה - הסיבה המכרעת לנזק שאירע לתובעת	321
3.22	התרשלות בשינוע לוחות כבדים : פיצוי 385,000 ש"ח	321

3.23	המתקן מתאים לייעדו ובטיחותי לשימוש.....	322
3.24	תכליתה של תקנה 6 לתקנות הבטיחות.....	323
3.25	בשאלת האשם התורם, יש לזכור כי דרישות הזהירות המוטלות על המעביד גבוהות מאלה הנדרשות מהעובד זאת משום שבידי המעביד האפשרות הכוללת למנוע מראש סיכונים ו/או לנקוט באמצעי זהירות ראויים, הוא מכיר את מקום העבודה טוב יותר מהעובד, הוא פועל מתוך חופש בחירה ובכך יש לו עדיפות על העובד המבצע לעיתים עבודה מסוכנת למען מעבידו תוך התעלמות מסיכונים אם בשל טעות ושיקול-דעת מוטעה ואם מתוך מסירות ופחד לאבד מקום עבודתו בהיותו במצב נחות במאזן הכוחות.....	323
3.26	בית-המשפט קבע כי התובע ביצע עבודה רגילה בסביבה לא בטוחה ולא מגודרת, שקיבל על עצמו לבצע המעביד שלו, הקבלן. על-כן האירוע דנן נופל לגדר האחריות לפי סעיף 13 לפקודת הנזיקין.....	324
3.27	ביחס להתנהגות העובד, נפסק כי יש להבחין בין מקרים שבהם העובד נוטל על עצמו באופן חופשי ועצמאי סיכון בלתי-סביר או שהוא מתעלם מסיכון וודאי, ואותו סיכון גורם לנזק. אז, יש הצדקה להטיל עליו אשם תורם. מנגד, במקרים שבהם העובד טועה או מוסח בלהט העבודה, או כאשר עסקין בהתרשלות רגעית הנובעת מהיותו שקוע בביצוע העבודה כפי שזו הוגדרה לו על-ידי המעסיק - נקבע שאין די בכך, בהכרח, כדי לייחס לעובד אשם תורם.....	324
325	פרק ד': תחולה לגבי המדינה	
327	שער ב': בריאות	
327	פרק א': נקיון וצביעה	
329	פרק ב': צפיפות	
331	פרק ג': איוורור, תאורה וחום	
335	פרק ד': ניקוז רצפות	
337	פרק ה': נוחויות	
339	פרק ו': השגחה רפואית	
341	שער ג': בטיחות	
341	פרק א': מכוונות	
341	1. הדין.....	
343	2. כללי.....	
344	3. כף יד שנמחצה במכונה.....	
347	4. אצבע שנכרתה בזמן העבודה.....	
348	5. יד נמחצה תחת המגן של המכונה.....	
350	6. מכסחת דשא - פגיעה באצבעות יד ימין.....	
351	7. אי-גידור מכבש וכריתת אצבעות יד העובד.....	
352	8. ניקוי מבודדי חשמל - התחשמלות.....	

9.	אחריות הקבלן וכוח אדם	354
10.	היעדר מיגון - איבוד היד	355
11.	היעדר גידור - קטיעת גפה עליונה	357
12.	היעדר מיגון - איבוד היד - התביעה התקבלה	358
13.	היעדר מיגון והדרכה וקטיעת אצבעות - התביעה התקבלה	360
14.	נפילה לבור בלתי-מגודר - התביעה התקבלה	362
15.	מכונה המשמשת לקילוף דגים - הערעור התקבל	364
16.	היעדר גידור ומערכת ידו של העובד - התביעה התקבלה	365
17.	היעדר גידור וקטיעת אצבעות - התביעה התקבלה	366
18.	היעדר גידור וגרימת מוות	367
19.	היעדר גידור באזור מסוכן לעבודה וגרימת מוות ברשלנות	370
20.	התאונה אירעה כאשר הרשת מפורקת מהמכונה - התחשבות ברצונו של עובד לרצות את מעבידו	373
21.	היעדר אמצעי בטיחות והתחשמלות	374
22.	היעדר מיגון והדרכה על מכשיר חיתוך	375
23.	מאפיה - לא הועמדה הגנה בפני פגיעה	377
24.	היעדר גידור - יד שנמחצה - אשם תורם של העובד	378
25.	היעדר מגיון והדרכה ופציעה ממכשיר חיתוך	380
26.	הנתבעת לא דאגה לגידור ומיגון המכונה והתובעת איבדה את ידה	381
27.	על החליקה - התביעה התקבלה	381
28.	הנתבעת לא גידרה את המכונה עליה עבד התובע, שאצבעו נקטעה, עת ניסה לתקן את המכונה - התביעה התקבלה	382
29.	הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות, ואף הסירה את גידור מכונת הנפה, מה שהוביל לקטיעת ידו של התובע - התביעה התקבלה	384
30.	הנתבעת לא דאגה לגידור המכונה, מה שהוביל לפציעת התובע בזמן עבודתו - התביעה התקבלה	386
31.	הנתבעת לא גידרה את המכונה ולא דאגה לאמצעי פיקוח נאותים, מה שהוביל לפציעתו של התובע - התביעה התקבלה	387
32.	הנתבעת לא גידרה את מכונת איסוף הביצים, מה שהוביל לפציעתו של התובע - התביעה התקבלה	388
33.	הנתבע לא דאג לאמצעי גידור במכונת החיתוך, מה שהוביל לפציעת התובע - התביעה התקבלה בחלקה	389
34.	הנתבעות לא הדריכו ולא סיפקו אמצעי בטיחות וידיו של התובע נתפסו במכונה לניקוי כלים - התביעה התקבלה	390
35.	הנתבעות לא גידרו את מכונת הלישה, מה שהוביל לפציעתה של התובעת - התביעה התקבלה	391

36. החשיבות להעניק לעובד סביבת עבודה בטוחה - פיצוי 268,000 ש"ח.....	392
37. הסיכון הטמון במכונה - יש לחייב את הנתבעות - יחד ולחוד, לשלם לתובע, כפיצוי בגין נזקיו עקב תאונת העבודה (לאחר ניכויים) - מיום 01.04.14, סך של 695,949 ש"ח.....	393
38. עבודה עם מכשיר חשמלי מסוכן - פיצוי 107,845 ש"ח.....	393
39. עצם הנסיבות בהן נפגעה התובעת כשלעצמה מלמדת על היעדר הגנה מספקת ולכן גם מטילה אחריות - פיצוי 28,000 ש"ח.....	394
40. חובת ה"גידור לבטח" - סה"כ פיצוי בניכויי אשם תורם 15%: 932,904 ש"ח.....	395
41. קטיעת אצבעות - אשם תורם 20%; פיצוי 182,000 ש"ח.....	395
42. מכונה מסוכנת לחיתוך חד - הנתבעות מס' 1 ו- 3, ביחד ולחוד, ישלמו לתובע סך של 614,816 ש"ח.....	396
43. עבודה במסור ללא מגן - פיצוי 312,400 ש"ח.....	397
44. בית-המשפט קבע כי התאונה אירעה כתוצאה מכך שהתובע דחף לפתע את ידו לתוך הכננת הפועלת, על-מנת לסדר את הכבל, הרי שדין התביעה להידחות גם בהיעדר אחריות, זאת בהיותה נובעת ממעשה רצוני ויזום של התובע, אשר שימש כקבלן-משנה עצמאי בשטח, ראש צוות האחראי בעצמו על מספר עובדים.....	397
45. בית-המשפט מצא שהתאונה נגרמה בעת התממשות הסיכון מהסכין החדה בזמן חיתוך העוף התלוי באוויר, בהיעדר אמצעי הגנה מתאים לזרועו של התובע ובהיעדר הדרכת בטיחות מתאימה לעבודתו בליין.....	398
46. הנתבעת יצרה סיכון בלתי-סביר אך צפוי, קרי, כזה שמעביד סביר יכול וצריך היה לצפותו באופן סביר. בנוסף, הפרה את תקנות הבטיחות בעבודה, משלא סיפקה לו אמצעי מגן מתאימים. כפועל יוצא, יש לקבוע כי הנתבעת נושאת באחריות לפגיעתו של התובע, הן מכוח עוולת הרשלנות והן מכוח עוולת הפרת חובה חקוקה.....	398
פרק ב': מבנה של מכונות ומסחר בהן.....	399
1. הדין.....	399
1.1 סעיפים 45 עד 48 לפקודת הבטיחות בעבודה.....	399
1.2 תקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתתים), התשנ"ג-1992.....	399
2. במות הרמה נכללים בהגדרת "עגורן".....	406
3. נפילה מעגורן.....	406
4. הפעלת עגורן בניגוד לנהלים.....	409
5. ליטוש גלגלי ארכובה - היעדר תשתית טכנית ובטיחותית - כרסם שנפגע.....	410
6. ליקויי בטיחות במכונת מיון ואגירת פרחים.....	411

7. פגיעה מגשר העגורן.....	412
8. הסכנה של לכידת אצבעות מתחתיה היתה בגדר הצפיות - הנתבעת	
תשלם לתובע סך של 9,851 ש"ח.....	413
9. אין להטיל אשמה כלשהי על התובע לאופן אירוע התאונה, שכן לא	
הוכח שהוא תרם ברשלנות כלשהי לאירוע התאונה או פעל בצורה בלתי-	
סבירה - הנתבעות, ביחד ולחוד, ישלמו לתובע סך של 166,213	
ש"ח.....	414
פרק ג': בטיחות הגישה והמעבר.....	417
1. כללי.....	417
2. היעדר נגישות מספקת של הפיגומים הדרושים לעבודה.....	418
3. היעדר תנאים סבירים לביצוע העבודה וכתוצאה מכך נפילתו מן	
הסולם.....	420
4. היעדר אמצעי הגנה בפני נפילה.....	421
5. נפילה בעקבות עמידה על ערימת בולי עץ.....	421
6. מדרגות בלתי-בטוחות והחלקה.....	423
7. הנתבע, לא וידא שהתובע יודע לתפעל את הציוד המכני ולא סיפק	
אמצעי בטיחות לתובע, שנפל ונחבל - התביעה התקבלה.....	425
8. הנתבעות לא דאגו לאמצעי מיגון והדרכה והתובע נפל עת תיקן	
מערכת מיזוג אוויר - התביעה התקבלה.....	426
9. הנתבע לא נקט באמצעי זהירות והתובע נפל מסולם - התביעה	
התקבלה.....	428
10. הנתבעת לא דאגה לאמצעי מיגון והנחיה והתובע נפל	
ממרפסת.....	430
11. התובע טען, כי הוא נפל מהפיגום משום שהנתבעים לא פיקחו עליו	
ולא הדריכו אותו - התביעה נדחתה.....	431
12. הנתבעים לא דאגו לגידור סביבת העבודה, מה שהוביל לנפילת	
התובע ופציעתו - התביעה התקבלה.....	432
13. הנתבעות לא דאגו לסביבת עבודה בטוחה, ועל ידה של התובעת	
נפלה קופסת שימורים - התביעה התקבלה.....	434
14. הנתבע לא דאג לסביבת עבודה בטוחה והתובע נפל מפיגום -	
התביעה התקבלה.....	436
15. הנתבע לא נקט באמצעי בטיחות בעבודה, והתובע נפפל מחממה -	
התביעה התקבלה.....	437
16. הנתבעת לא הדריכה את התובע ולא סיפקה אמצעי זהירות נאותים,	
וכתוצאה מכך התובע נפגע בעינו - התביעה התקבלה.....	438
17. המשיב לא נקט באמצעי זהירות ובטיחות סבירים, כדי לאפשר	
כינוס הפרות לביצוע חליבה בצורה בטוחה והתובע נפגע מנגיחת פרה -	
הערעור התקבל.....	439

18. הנתבע לא הצביע על כל אמצעי שננקט למניעת נפילתן של הלבנים, או יצירת מחיצה שתגן על העומדים מתחת למקום הצבת הבלוקים, וכתוצאה מכך התובע נפגע בראשו - התביעה התקבלה	442
19. הנתבעת לא התקינה מעקה בטיחות, והתובעת נפלה במדרגות ונפצעה - התביעה התקבלה	443
20. נפילה מסולם	444
21. נפילה מגג סככה	451
22. הנתבעים לא דאגו לגידור פיר והמנוח נפל לתוכו ונפגע - 44% נכות - התביעה התקבלה	453
23. הנתבעת לא סיפקה סולם לתובע, שנפל ונפצע - התביעה התקבלה	455
24. התובעת טענה, כי היא נפלה בשל רשלנות הנתבעת שלא הדריכה אותה - התביעה נדחתה	457
25. הנתבעת לא דאגה לסביבת עבודה בטוחה והתובע נפצע, עת נתקל בצינור - התביעה התקבלה	457
26. תאונת עבודה במהלך ירידה ממסוע המזוודות - הפיצוי המגיע לתובעת 129,100 ש"ח; אשם תורם 15%	458
27. רצפה רטובה באופן חריג - פיצוי בסך של 202,770 ש"ח	459
28. כל זמן שלא הוכח כי קיים פגם מובנה בסולם ההופך אותו למסוכן, אין להתייחס לסולם כחפץ מסוכן. הסכנה איננה במהותו הטבעית של הסולם, אלא אם לא נוהגים בו כראוי. בענייננו - לא נהגו כראוי - כבר בבחירת הסולם. כאמור, בעצם, המנהל הביא סולם שלא מתאים לתכלית לשמה ייעד את השימוש בו; במילים פשוטות - סולם קצר מדי	460
29. לאור גרסת התובע אותה מצאתי מהימנה, כי התאונה אירעה כאשר הוא עסק בפירוק תבנית וקשירתה לשרשרת מנוף ועת עבר מצד אחד לצד שני שלה לצורך קשירתו גם כן ונתקל בקוץ ברזל. בשל כך איבד את שיווי משקלו ונפל מגובה של 3 מטרים במקום שלא היה מוגדר. בעת הנפילה לא היה התובע מצוייד בריתמה שתמנע נפילתו מגובה. בהתאם לכך מצא בית-משפט קמא כי הקבלן התרשל כמעסיק לדאוג לבטיחות המערער, תוך הפרה של הוראות תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) והוראת סעיף 50 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) וכי אחריות החברה חלה מכוח היותה "מבצע הבניה" לפי תקנה 6 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה)	461

30.	על סמך הממצאים העובדתיים הוכח כי במעשיו ובמחדליו האמורים של הנתבע מס' 1, הוא ביצע כלפי התובע מס' 1 עוולה של הפרת חובה חקוקה, לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין בכך שלא קיים מספר חובות המוטלות עליו בחיקוק, אשר נועד לטובתו ולהגנתו של התובע כעובד שלו, הפרות אשר גרמו בסופו של יום נזק לתובע, מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק. בכלל זה, הפר הנתבע את החובה הקבועה בסעיף 50 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) שכותרתו "הגנה מפני נפילה"..... 461.
31.	במקרה דנן, מדובר בעבודה בגובה, עבודה הצופנת בחובה סיכונים ניכרים. כאינדיקציה לסטנדרט הזהירות הראוי שהאדם הסביר חייב בו בנסיבות דומות, משמשים החיקוקים הרלבנטיים בעניין הבטיחות בעבודה ובענייננו עבודה בגובה ועל גגות. במקרה שכזה קובע הדין חובות ספציפיות שמעביד נדרש לעמוד בהן..... 461.
פרק ד': משטחים, מדרגות וסולמות	463.....
1.	הדין..... 463.
2.	אי-התקנת מעקה בטיחות..... 463.
3.	אי-הספקה של משטחי עבודה בטוחים..... 465.
4.	אי-הספקת ציוד מספיק..... 466.
5.	הנתבעים לא נקטו באמצעי פיקוח ובטיחות והתובע התחלק בזמן עבודתו - התביעה התקבלה..... 467.
6.	לתובע לא ניתנה כל הדרכה באשר לאופן השימוש במסור, והוא נפל מהסולם, תוך כדי עבודת הגיזום שביצע - התביעה התקבלה..... 468.
7.	הנתבעת לא דאגה לאמצעים נגד החלקה, והתובע החליק ונפצע - התביעה התקבלה..... 469.
8.	הנתבעים לא דאגו לגידור פיר מעלית דרכו נפל התובע ונפצע - התביעה התקבלה..... 471.
9.	הנתבע לא סיפק לתובע משקפי מגן וכתוצאה מכך, התובע נפגע בעינו - התביעה התקבלה..... 472.
10.	הנתבע לא נקט באמצעי זהירות והתובע נפל מגג אצטדיון ספורט - התביעה התקבלה..... 473.
11.	הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות ולא הדריכה את התובע שנפצע בידו - התביעה התקבלה..... 474.
פרק ה': מעליות	477.....
1.	הדין..... 477.
2.	פעילותו של בודק מעליות..... 479.
3.	נפילה במעלית..... 480.
4.	הנתבעת לא וידאה שדלתות פיר המעלית סגורות, והתובע נפל לפיר המעלית בבניין מגוריו - התביעה התקבלה..... 482.
5.	התאונה נגרמה עקב עומס יתר על המעלית..... 482.

פרק ו': דרגנועים.....	485
פרק ז': שרשרות, חבלים ואבזרי הרמה	487
1. הדין	487
2. השיקולים להסמכת בודק פנימי ובודק חיצוני של אבזורי הרמה	488
3. לולאות הרמה	489
שער ד': מכוונת הרמה	491
פרק א': כללי	491
פרק ב': היעדר רישיון נהיגה - עבודה על מלגזה	495
פרק ג': העלאת בני-אדם במעלון ללא אישור מתאים	497
פרק ד': הלכה פסוקה	501
1. תביעת שיבוב בה נקבע שהנפגע, אחראי בין היתר, לתאונה שנגרמה לו	501
2. שימוש במתקן הרמה מבלי שאושר	502
3. התובעת נפגעה בשל רשלנות הנתבעת, שלא מנעה מן התובעת לעלות על מתקן הרמה תקול - התביעה התקבלה.....	503
שער ה': אדים מסוכנים	505
פרק א': הדין	505
פרק ב': אי-הפעלת אמצעי מיגון וחשיפה לחומרים מסוכנים	507
1. חשיפה לחומרים ללא מיגון	507
2. הנתבעות לא הפעילו אמצעי מיגון ולא מנעו את היחשפותו של התובע לחומרים מסוכנים, והתובע חלה בלוקמיה - התביעה התקבלה	508
3. התובעים לא הוכיחו את הקשר הסיבתי בין תחלואתה של המנוחה בסרטן השד לבין החומרים עימם עבדה במעבדה - התביעה נדחתה.....	510
4. התובעת טענה, כי הנתבעת התרשלה משום שלא דאגה לתנאי בטיחות מתאימים במעבדה ולכן התפרצה אצלה מחלת הפרקינסון - התביעה נדחתה	512
5. הנתבעות פעלו בחוסר זהירות, כאשר השאירו פחי דבק פתוחים בסמוך למכשיר חשמלי המעיד ניצוצות, והתובע נכווה מפריצה שפרצה - התביעה התקבלה	514
6. הנתבעת לא סימנה על גבי התווית של המוצר, את רמת הסיכון הנשקפת ממנו, והתובעת נכווהתה בידה - התביעה התקבלה	515
7. הנתבע לא גידר את מתקן החליבה בצורה מספקת, והתובע נפגע כתוצאה מבעיטה של פרה - התביעה נדחתה.....	516
8. מחלת ריאות עקב עבודה בתנאי עבודה לא נאותים	517
פרק ג': חומרים דליקים - אי-סילוק חומרים דליקים	519
שער ו': רווחה לעובדים	521
פרק א': מי שתיה	521

פרק ב': רחצה	523
פרק ג': שמירת בגדים	525
פרק ד': מקומות ישיבה	527
1. הדין	527
2. הפרת זכות הישיבה	527
פרק ה': עזרה ראשונה	529
1. הדין	529
2. הדרכה למעשה הצלה	529
פרק ו': תקנות לעניין רווחה לעובדים	531
שער ז': הוראות מיוחדות לעניין בריאות, בטיחות ורווחה	533
פרק א': אבק ואדים	533
1. הדין	533
2. עבודה עם חומרים כימיים - לבורנטית - אובחנה כחולת אסטמה	533
פרק ב': הוראות בדבר אכילה ושהייה	535
פרק ג': הגנה על עיניים	537
1. הדין	537
2. כללי	539
3. חשיפה לאבק עץ	540
פרק ד': לחות בתהליך טקסטיל	543
פרק ה': חדרים שבקומת מרתף	545
פרק ו': מכבסות	547
פרק ז': משקל משאות	549
1. הדין	549
2. הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות והתובע נפצע, עת הרים משא כבד - התביעה התקבלה	549
3. הנתבעות לא נקטו באמצעי בטיחות והמנוח נמחץ למוות - התביעה התקבלה	550
4. הנתבעת לא הדריכה את התובע כיצד לעבוד ולא סיפקה ציוד מתאים, והתובע נפגע בידו - התביעה התקבלה	551
5. התובע טען, כי הנתבעת לא הדריכה אותו כיצד יש להרים דלתות ולכן הוא נפגע בגבו - התביעה נדחתה	552
6. "נטל השכנוע" - הרמת משאות	553
7. התובע כשל בהוכחת אירוע התאונה	554
8. הנתבע בהתרשלותו חשף את התובע בעבודתו לסיכון צפוי ובלתי-סביר וכי לא נקט בזהירות המצופה ממנו והמתבקשת בנסיבות העניין - נזקיו של התובע 506,000 ש"ח	554
9. "סיכון צפוי ובלתי-סביר"	555

10. התובע הועמד בסיכון החורג מגדר הסביר - פיצוי 121,174 ש"ח.....	556
11. הרמת משא כבד - פיצוי 779,938 ש"ח.....	556
12. התובע טען, כי הוא מעולם לא קיבל הדרכה איך לפרוק סחורה ולאחסן אותה ולכן נפלו עליו האסכוריות - התביעה נדחתה.....	557
13. התובע לא קיבל הדרכה מספקת על המכונה ממנה נפצע - התביעה התקבלה.....	558
14. התובע טען, כי הוא מעולם לא קיבל הדרכה איך לפרוק סחורה ולאחסן אותה ולכן נפלו עליו האסכוריות - התביעה נדחתה.....	559
15. המערערת טענה, כי עוולה המדינה ברשלנותה כלפי המערערת, כמעביד, בכך שלא התקינה תקנות, בדבר הרמת משקל יתר - הערעור נדחה.....	560
16. הנתבעת לא נקטה באמצעי זהירות והתובע נפצע, עת הרים משא כבד - התביעה התקבלה.....	561
17. טענה להרמת משקל "כבד" אינה מבססת כשלעצמה תשתית עובדתית מספקת לקביעת אחריותו הנטענת של מעביד בנזיקין, ויש להבחין בין משקל שהרמתו מבססת סיכון בלתי-סביר, לבין משקל שאיננו חריג ושהרמתו אינה מצריכה היערכות מיוחדת.....	562
18. אחריות מעסיק בגין פגיעה פיסית בעובד בעקבות הרמת משקל כבד.....	562
19. כידוע, אין בדין הישראלי הנחיות מפורטות בנוגע למשקל המקסימלי שמותר לעובד בגיר לשאת. ואולם, אם נקיש מתוך תקנות עבודות הנוער (עבודות אסורות ועבודות מוגבלות) בהן נקבע כי המשקל המירבי להרמה על-ידי נער, היינו, מי שגילו עד 18 שנים, הינו 12.5 ק"ג, הרי שיש לקבוע כי במקרה דנא, פיילת שקשוקה במשקל של כ- 40-50 ק"ג, הינה משקל חריג עבור אדם הנדרש להרימה בכוחות עצמו וללא אמצעי עזר, ממפלס נמוך - מפלס הרצפה - לגובה; זאת כאשר התובע העיד כי על פי רוב נהג להרים משקלים של 15 - 20 ק"ג בלבד.....	563
פרק ח': תקנות בטיחות, בריאות וגיהות.....	565
1. הדין.....	565
2. כללי.....	570
2.1 תקנות הבטיחות בעבודה (עבודת בניה), התשמ"ח-1988 קובעות מדרג של אחריות.....	570
2.2 תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), התשמ"ו-1986.....	572
3. שאלת אחריותו של המחזיק במקרקעין לעובד שנפל מגג מוסך - הערעור התקבל.....	574
4. נפילה מסולם מיטלטל.....	575
5. נפילה ממשטח דריכה.....	576

6.	המערער לא הקפיד על נהלי הבטיחות באתר הבניה - המתלונן נפל מפיגום ונגרמו לו שברים במקומות שונים בגוף - בקשת רשות הערעור נדחתה.....	578
7.	נפילה מגג - הפרת חובת זהירות.....	579
8.	תובע נפל ממרפסת בניין.....	581
9.	החלקה ונפילה מגובה.....	581
10.	נפילה מגובה - תביעת שיבוב.....	582
11.	נפילה מחדר מדרגות - היעדר מעקי בטיחות.....	584
13.	פירוק קונסטרוקציה - נפילה.....	586
14.	נפילה דרך חור בתקרת אזבסט.....	586
15.	נפילה מגלריה בלתי-מגודרת - היעדר התראה.....	589
16.	נפילה מפיגום - תביעת שיבוב.....	590
17.	נפילה מגג על רצפת אזבסט - תביעת שיבוב - היעדר הדרכה מתאימה.....	591
18.	נפילה דרך גג אזבסט.....	592
19.	נפילה מקונסטרוקציה שנבנתה לשם יציקת מרפסת.....	594
20.	הנתבע לא דאג לאמצעי מיגון והדרכת בטיחות עבור העובד והוא נפל מגג בניין - התביעה התקבלה.....	595
21.	לא מונה מנהל עבודה והנאשם לא גידר את אזור העבודה וכתוצאה מכך נפל המנוח אל מותו - התביעה התקבלה.....	597
22.	תקיפה - פועל העיף סיד על המערער בכוונה לפגוע בו - הערעור נדחה.....	598
23.	התחשמלות באתר הבניה - הנתבעים לא נקטו באמצעי זהירות והתובע התחשמל - התביעה התקבלה.....	598
24.	הנתבעים לא נקטו באמצעי הזהירות הנדרשים באתר הבניה, מה שהוביל להתחשמלות התובע - התביעה התקבלה.....	600
25.	המערער הרים צינור בעודו עומד על גג בניין והתחשמל מקו מתח - הערעור נדחה.....	601
26.	כניסה לאתר בניה ואי-הקפדה על כללי בטיחות.....	602
27.	התמוטטות חלקים מבניה.....	603
28.	עבודה בתעלה וקריסת דפנות התעלה והתמוטטות על הפועל.....	605
29.	נטען בערעור, שהמשיבים גרמו למותם של המנוחים, בכך שבטרם החפירה, הם לא בדקו את טיב הקרקע ואת יציבותה - הערעור נדחה.....	606
30.	אחריות על בטיחות באתר עבודה - נתבעות 2 ו- 3 ישלמו לתובע 1 סכום של 250,000 ש"ח.....	608
31.	ההסתברות להתממשות התאונה - פיצוי: 649,629 ש"ח.....	609

32. נפילה מגובה - סך כל הנזק עומד על 1,347,800 ש"ח, ומסכום זה יש לנכות 1/3 בגין אשם תורם, כאמור לעיל. הנתבעים ישלמו לתובע פיצוי בסך כולל של 898,533 ש"ח.....	610
33. חובת זהירות מוגברת על מעביד כלפי עובדיו - פיצוי 328,920 ש"ח.....	611
34. הנתבעות או מי מטעמן לא נקטו אמצעים סבירים לשמירת בטיחותו של התובע - הנתבעות ישלמו לתובע סך של 330,725 ש"ח.....	611
35. נפילה מגובה - הנתבעים מס' 1 ו-3, יחד ולחוד, ישלמו לתובע סכום של 171,473 ש"ח.....	612
שער ח': עניינים שונים 613.....	
פרק א': כללי 613.....	
1. אחריות בעל הבניין - סעיף 175 לפקודה.....	613
2. תחנות חשמל - סעיפים 179 עד 183 לפקודה.....	613
3. סדנאות במוסדות חינוך - סעיף 183א לפקודה.....	614
4. מוסדות - סעיף 184 לפקודה.....	614
5. נמלים - סעיפים 185 ו-186 לפקודה.....	615
6. מחסנים - סעיף 187 לפקודה.....	616
7. אניות - סעיפים 188 עד 190 לפקודה.....	616
8. בניה ובניה הנדסית - סעיפים 191 עד 193 לפקודה.....	617
9. מעלית, דרגנוע או מיתקן לחץ בחצרים שאינם מפעל - סעיף 194 לפקודה.....	618
10. פתיחת מפעל - סעיף 195 לפקודה.....	618
11. תקצירים ותעודות - סעיפים 196 ו-197 לפקודה.....	619
12. פנקס המפעל - סעיפים 198 עד 200 לפקודה.....	619
13. אישורים לעניין מיתקני גז טבעי לצריכה - סעיף 200א לפקודה.....	620
פרק ב': חובותיהם של עובדים 621.....	
1. הדין.....	621
2. המערער התעוור בעין אחת כתוצאה מתאונת עבודה - 35% נכות לצמיתות - הערעור התקבל.....	621
3. הנתבע לא דאג למנגנון הבטיחות במגירות והתובע נפצי מנפילת מגירה - התביעה התקבלה.....	622
4. הנתבעת לא יידעה ולא ציידה את התובע באמצעים שיכלו למנוע את מחלת הסרטן שהתפרצה אצלו - התביעה התקבלה.....	623
פרק ג': עניינים שונים 627.....	
1. איסור ניכויים משכר - מצרכים שייבואם אסור - סעיפים 205 עד 208 לפקודה.....	627
2. ביצוע סעיפים 209 עד 218 לפקודה.....	627

3.	האחראים - סעיפים 219 עד 224 לפקודה	629
4.	עבירות ועונשין - סעיפים 225 עד 237 לפקודה	630
5.	הליכים משפטיים - סעיפים 238 עד 245 לפקודה	632
6.	שמירת דינים - ביצוע - אגרות - תחילה - סעיפים 246 עד 248 לפקודה	634
7.	אבק, אדים וחומרים נפצים ודליקים	634
8.	דודי קיטור	635
9.	קולטי קיטור	637
10.	מכלי קיטור	638
11.	הוראות כלליות לסימנים י' עד י"ג	639
12.	הוראות כלליות לעניין תסקירים	640
13.	הסדרי בטיחות לשעת דליקה	640
14.	מימלטים מדליקה	641
15.	הלכות שונות	642
15.1.	אחריות המעביד בהפעלת מיכון	642
15.2.	מעביד חייב בחובת זהירות מושגית כלפי עובדיו	642
15.3.	פגיעת מסור לגיזום עץ - הנתבעים ישלמו לתובע 278,708 ש"ח	643
15.4.	פגיעה בנגריה - 15% אשם תורם - על הנתבעים 1, 2, 4 ו- 5 לשלם לתובע ביחד ולחוד סך של 682,426 ש"ח	643
15.5.	החלקה ונפילה במקום העבודה - הנתבעת 2 תשלם לתובע סך של 26,679 - דינה של ההודעה לצד שלישי להתקבל, בשים-לב לנוסח ההסכם בין הנתבעות ומשכך, הנתבעת 1, מחוייבת להשיב לנתבעת 2, כל סכום שתשא בו במסגרת פסק-הדין	644
15.6.	עבודה מתחת לפיגום ופגיעה מחפץ שנפל הנתבעות 3 - ו- 4 ישלמו לתובע 1 - סך של 127,477 ש"ח; לתובע 2 - סך של 382,431 ש"ח	645
15.7.	נפילה מגובה - תביעת תלויים	646
15.8.	נפילה מגובה באתר בניה - אשם תורם בשיעור של 10 אחוז בלבד	647
15.9.	נפילה במדרגות מוסך - סיכום נזקי התובע 254,119 ש"ח; לאחר ניכוי אשם תורם בשיעור של 20% - 203,295 ש"ח	649
15.10.	היעדר גישה עקב מחסום של סחורות - טיפוס על הערימות ונפילה - הנתבעים, ביחד ולחוד, ישלמו לתובע סכום של 32,384 ש"ח; אשם תורם 20%	650
15.11.	נפילה מסולם - החלקה במסדרון מקום העבודה - שתי תאונות - הנתבעות תשלמנה לתובעת באמצעות הנתבעת 2, סך של 238,656 ש"ח	650
15.12.	נפילה מכננת מזון	651

15.13	נפילה מגג הבניין בעת עבודות איטום - אחריות המעסיק ודחיית התביעה נגד נציגות הבית המשותף - אומדן נזקי התובע הוא בסך 775,400 ש"ח. מהסכום האמור יש לנכות אשם תורם בשיעור 5%, ולכן סכום הפיצוי המגיע לתובע הוא בסך (מעוגל) 736,600 ש"ח.....	652
15.14	נפילה מפיגום באתר בניה - אשם תורם 10%; הנתבעת תשלם לתובע פיצוי בסך של 65,500 ש"ח. בנוסף, תשלם הנתבעת למל"ל (תובע 2) סך של 74,000 ש"ח.....	653
15.15	נפילה באתר בניה - התביעה נגד הנתבעת 2 בתקבלה והיא תשלם לתובע 337,250 ש"ח.....	654
15.16	נפילה לפיר פתוח בגובה ארבע קומות - הנתבעים ישאו, ביחד ולחוד, בנזקיו של התובע בגין התאונה מושא הליך זה, בסך 535,640 ש"ח.....	654
15.17	הרמת רשת כבדה לצורך יציקת בטון - תביעה שנדחתה... 655	
15.18	הפעלת עגורן באתר בניה באורח רשלני - אחריות פלילית של מנהל העבודה.....	656
15.19	מחדלי מנהלי עבודה - "מכת מדינה" - קריסת רמפה על עובדים.....	657
15.20	קריסת תקרה - מעוולים משותפים.....	658
15.21	פועל שנמחץ בין שתי פלטות מתכת באתר בניה - פיצוי בסך 37,047 ש"ח.....	659
15.22	נפילה מרמפה בגובה שני מטר באתר הבניה - סה"כ הפסדים: 383,363 ש"ח. בניכוי אשם תורם בשיעור 15% - 325,859 ש"ח.....	659

חלק ד': אחריות הפלילית של המעביד בעין פקודת הבטיחות, תקנותיה וחוק העונשין..... 661

שער א': כללי.....	661
פרק א': מבוא.....	661
פרק ב': סמכות בעניינים פליליים.....	663
פרק ג': עיון בחומרי חקירה בהליך פלילי בבית-הדין לעבודה.....	665
שער ב': אחריות הפלילית של המעביד בעין פקודת הבטיחות ותקנותיה.....	667
פרק א': אחריות המזמין.....	667
פרק ב': תקנות העבודה על גגות.....	669
פרק ג': תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988.....	671
פרק ד': עבירות אזהבסט.....	673
1. ערעור כנגד זיכוייה של המשיבה, שביצעה עבודות בניה באסבסט ללא אישור - הערעור התקבל.....	673

2.	הרשעה בעבירות אזבסט - "סיבי אזבסט".....	675
3.	ביצוע עבודות אזבסט ללא אישור.....	676
	פרק ה': הלכות שונות	679
1.	האחריות לביצוע בדיקות תקופתיות.....	679
2.	ההלכה הפסוקה מאזנת באופן מדוד בין מכלול שיקולי הענישה, וביניהם עיקרון הגמול, ובצדק מותירה את אי-הרשעתו שלנאשם כחריג לכלל הרחב לפיו מקום בו הוכחה אשמתו של אדם - יש להרשיעו ..	679
3.	אין ספק כי במסגרת גזר-הדין יש ליתן משקל לשיקומו של המבקש, כמו גם לנסיבותיו האישיות, אך אלו אינם השיקולים היחידים העומדים בפניה של הערכאה הדיונית, ודאי שלא המכריעים שבהם.....	680
4.	המעשה בגינו הורשע המבקש איננו קל ערך כדי "זוטי דברים" ..	680
5.	אסון בהתקנת גוף תאורה.....	681
6.	חלופת מעצר - התנאים.....	682
7.	האם הנאשמים התרשלו וסטו סטיה חמורה מסטנדרט הזהירות הנדרש ובכך הביאו למותו של המנוח בתאונה שאירעה במפעל?.....	683
8.	"גורם זר מתערב".....	683
9.	הנאשמת גוף ציבורי הפרה את חובתה לדאוג למקום עבודה מוגן ובטוח עבור העובדים ובכך סיכנה את חייהם - תשלם קנס בסכום של 17,280 ש"ח.....	684
10.	טענת "הגנה מן הצדק".....	685
11.	טענת אכיפה בררנית.....	685
12.	זהות מעסיקים של העובדים מושא כתב האישום ביום האירוע; ושאליה נלווית טענת הנאשם לזיכוי בשל מחדלי חקירה.....	686
	שער ג': רשלנות על-פי חוק העונשין, התשל"ז-1977	687
	פרק א': האחריות הקפידה והרשלנות הפלילית	687
	פרק ב': אחריות תאגיד בפלילים - עבירות שיש בהן מחשבה פלילית או רשלנות	689
	פרק ג': ביטולה של הרשעה - הימנעות מהרשעה	691
	פרק ד': סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 - עבירת גרם מוות ברשלנות	693
1.	היסוד העובדתי.....	693
2.	היסוד הנפשי.....	693
3.	"כלל ההזדמנות האחרונה".....	693
	פרק ה': סעיף 304 לחוק העונשין בעין ההלכה הפסוקה	695
1.	המערער איפשר את השימוש במתקן ההרמה מבלי שהוא אושר על-ידי מהנדס והורשע בעבירה של גרם מוות ברשלנות - הערעור נדחה.....	695

2. המערער הורשע בגרימת מוות ברשלנות, משום שלא דאג לגידור סביבת העבודה - הערעור התקבל.....	696
3. נטען בערעור, שהמשיבים גרמו למותם של המנוחים, בכך שבטרם החפירה, הם לא בדקו את טיב הקרקע ואת יציבותה - הערעור נדחה.....	699
4. היעדר גידור וגרימת מוות.....	700
5. היעדר גידור באזור מסוכן לעבודה וגרימת מוות ברשלנות.....	703
6. שימוש במתקן הרמה מבלי שאושר.....	706
7. המערערים לא מינו מנהל עבודה ולא הנהיגו נהלי עבודה ובטיחות ברורים, מה שהוביל למות אחד העובדים - הערעורים נדחו.....	707
8. הנאשמים לא הדריכו את העובדים ולא סיפקו אמצעי מיגון ובטיחות וכתוצאה מכך, נפל אחד מהעובדים אל מותו - הנאשמים הורשעו.....	709
9. המערער לא נקט באמצעי בטיחות וכתוצאה מכך נגרמה שריפה שבה נספו קורבנות - הערעור נדחה.....	711
10. המערער התרשל בין היתר משום שביצע עבודות ההריסה בוצע ללא ניהול ישיר של מנהל עבודה בעל ניסיון ומבלי שוידא את ניסיון וכישורי המנוח - הערעור נדחה.....	715
11. הגורמים המופקדים על העניין במסגרת תפקידם בעירייה, לא נקטו את כל האמצעים הנאותים לקיום הוראות החוק והתקנות בכל הנוגע לביצוע העבודות, מה שהוביל לאסון התמוטטות גג אולם ספורט - הערעור התקבל בחלקו.....	717
12. המערערו הוואשמו בגרימת מוות ברשלנות, לאחר שלא גידרו פתח מסוכן ואחד העובדים צנח אל מותו - הערעורים נדחו.....	719
13. המערערים התרשלו בכך שלא מינו מנהל עבודה ולא גידרו פתח מסוכן שממנו צנח עובד אל מותו - הערעור נדחה.....	721
14. המערערים לא דאגו לגידור מתחם מתקן שעשועים, אליו נכנסה המנוחה, שנפגעה ממתקן "רכבת הרים" - המערערים זוכו.....	723
15. המערער לא ביצע חיזוקים ודיפונים בקירות הבור, מה שהוביל לנפילת סלע על שני עובדים - הערעור נדחה.....	724
16. המערער לא מינה מנהל עבודה ולא הורה על הפסקת העבודה בכננת, משהבחין בסכנה הקיימת בעבודה בה, מה שהוביל לנפילת המנוח ממתקן הרמה - הערעור נדחה.....	726
17. המערערים לא התקינו במכונה מגינים המשולבים עם מנגנון ההפעלה, באופן שעם הסרתם של המגינים, לא תתאפשר הפעלת המכונה מה שהוביל לתאונת המנוח - הערעור נדחה ברובו.....	727
18. המערערים לא גידרו את המתקן בו נתפס המנוח ונהרג - הערעורים נדחו.....	729

19. המערערים לא גידרו את אזור העבודה והמנוח צנח אל מותו - הערעורים נדחו.....	730
20. המשיב לא נקט בשיטת עבודה נכונה ולא נקט באמצעי בטיחות וכתוצאה מכך, המנוח נקבר במפולת חול - הערעור התקבל.....	732
21. עקב מעשיהם של הנאשמים, אחד מעובדי הבניין, נפל מפיר בזמן עבודתו ונהרג - הנאשמים הורשעו.....	733
22. הנאשם הואשם בגרם מוות ברשלנות, של עובד שנפל דרך פיר מדרגות שלא גודר - הנאשם הורשע.....	734
23. הנאשמים הורשעו בגרימת מוות ברשלנות של עובד - הנאשמים הורשעו.....	735
24. הנאשם לא דאג לתאורה באזור העבודה בו עבד העובד שנפל לתוך פיר ונפצע - הנאשם הורשע.....	736
25. הנאשם הואשם שהוא איפשר שימוש במעלון לא תקין, מה שהוביל למותו של המנוח - הנאשם הורשע.....	737
26. הנאשם הואשם, כי לא גידר משטח עבודה, מה שהוביל לפציעתו של אחד העובדים - הנאשם הורשע.....	738
27. הנאשם לא גידר את משטח העבודה, והמתלונן נפל ונפצע - הנאשם הורשע.....	739
28. ענישה הולמת ומרתיעה בשל הפרת כללי הבטיחות נחוצה לשם הגברת ההרתעה ויש בה כדי לבטא את החומרה הרבה שיש לראות באי-הציות לכללי הבטיחות בענף הבניה.....	739
פרק ו': סעיפים 326 ו- 341 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.....	741
1. ערעור המדינה על פסק-דינו של בית-משפט השלום, בו זוכה המשיב מעבירה של חבלה ברשלנות, שהובילה לנפילה של עובד מגג בניין - הערעור התקבל.....	741
2. המערער הואשם בעבירה של גרימת חבלה ברשלנות משום שהשאיר בחניון בניין, פיר פתוח - הערעור התקבל.....	743
3. המערער הואשם בין היתר, כי לא גידר את משטח העבודה וכתוצאה מכך, המתלונן נפל מפיגום - הערעור נדחה.....	744
4. זרוע מנוף פגעה בפיגום.....	746
חלק ה': נפגעי עבודה בעין חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 - סעיפים 75-149 לחוק.....	749
פרק א': מבוטחים ותנאים לביטוח - סעיף 75 לחוק.....	749
1. הדין.....	749
2. כללי.....	749
3. עובד.....	750
4. מסך ההתאגדות.....	751
5. נפגעי עבודה.....	751

752.....	6. צד שלישי
752.....	7. תאונת עבודה
752.....	8. הוראות שונות בקשר לחלות ביטוח נפגעי עבודה והתפתחות הפסיקה
752.....	בעניין
754.....	9. זהות המעביד
757.....	פרק ב': עובד בחוץ לארץ - סעיף 76 לחוק
761.....	פרק ג': חובת רישום לעובד עצמאי ולעובד לשעה - סעיף 77 לחוק
763.....	פרק ד': הוראות מיוחדות לסוגי מבוטחים - סעיף 78 לחוק
765.....	פרק ה': פגיעות בעבודה - סעיף 79 לחוק
765.....	1. הדין
765.....	2. כללי
765.....	3. הוכחת קיומה של התאונה
766.....	4. הוכחת קשר סיבתי בין התאונה לבין עבודת התובע
766.....	5. תאונת עבודה - עובד
766.....	6. עובד חברת כוח-אדם - פעילות ספורטיבית
769.....	פרק ו': דוגמאות לפגיעות שונות בעבודה - סעיף 79 לחוק
769.....	1. פגיעה בגב
769.....	2. אוטם שריר הלב
770.....	3. סחרחורת - עובדת ניקיון
771.....	4. אירוע מוחי
772.....	5. החלקה
772.....	6. מחלת מקצוע - פגיעה בשמיעה
772.....	7. מחלת עור
772.....	8. רשימה "סגורה"
775.....	9. פריצת דיסק
781.....	10. חוות-דעת רפואית
781.....	11. שכר-טרחה של המומחה הרפואי מטעם בית-הדין
781.....	12. שיהוי בהגשת התביעה למוסד לביטוח לאומי
782.....	13. תורת המיקרוטראומה
783.....	14. מינוי מומחים
785.....	פרק ז': אירועים תאונתיים - סעיף 79 לחוק
785.....	1. כללי
785.....	2. גב שנתפס במהלך עבודה
786.....	3. יציאת תובע לתפילה ונפילה הינה פעולה שנילווית לעבודה
786.....	4. האופן שבו יש לפרש את חוות-דעת המומחה ביחס להתרחשות הכרונולוגית ולמשמעות הרפואית והמשפטית הנגזרת ממנה
786.....	5. משקלם של המסמכים הרפואיים
787.....	6. שאלת קיומו של אירוע חריג בעבודה
787.....	7. התרחשות אירוע מיוחד אשר גרם לדחק נפשי

8.	אירוע מוחי כפגיעה בעבודה.....	788
9.	האם תאונה שמתרחשת כשנסיעה זו מבוצעת לאחר שעות העבודה, כאשר בינה לבין העבודה בוצעו גם פעולות שאינן קשורות לעבודה, יכולה להיחשב תאונת עבודה?.....	788
10.	ניתן לראות בתנועות כיפוף הגב לצורך פיזור ואיסוף הפלטות כתשתית מספקת לצורך בחינת הליקוי ממנו סובל התובע בגב על בסיס תורת המיקרוטראומה.....	788
11.	מהימנות התובע.....	789
12.	מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים הארכת המועד להגשת התביעה.....	789
13.	הקשר הסיבתי בין האירוע לבין מצבו הרפואי של התובע.....	789
14.	"מחלת מקצוע".....	790
15.	הוכחת עצם קרות האירוע ואת נסיבותיו.....	790
16.	האם התובע הרים את הנטל המוגבר המוטל עליו והאם הוכיח שהתאונה אירעה בעת שהתובע היה בעבודה?.....	790
17.	תביעה להכיר בפגיעה נפשית כפגיעה בעבודה.....	790
18.	הנתבעים המבקשים להוסיף נתבעת לא הרימו את נטל ההוכחה המונח על כתפיהם שיש טעם משפטי כלשהו.....	791
19.	אפשרות ההכרה במשמרות לילה קבועות, ובחשיפה מתמשכת למסך מרצד, כתשתית עובדתית לצורך עילת המיקרוטראומה.....	791
20.	הכרה בפגימות בגב ובצוואר.....	792
21.	חוות-דעת מומחה בשאלת הקשר הסיבתי שבין הליקוי בצוואר לבין תנאי העבודה.....	792
22.	היעדר קשר סיבתי בין הליקויים ובין תנאי עבודתו של התובע.....	792
23.	הוכחת קיומה של התאונה.....	793
24.	תביעת התובעת להכיר במצבה הרפואי של התובעת להכיר באסתמה בה לקתה כתוצאה מעבודתה.....	793
25.	אין קשר סיבתי בין תנאי עבודתה של התובעת לבין מחלתה.....	793
26.	שאלת השפעת העבודה על הליקויים ביחס לגורמים אחרים.....	794
27.	על-מנת להוכיח תביעה לפי תורת המיקרוטראומה יש להוכיח קיומן של תנועות חוזרות ונשנות, זהות או דומות במהותן הפועלות על מקום מוגדר בגוף ועל קיומו של רצף בביצוע התנועות המשתרע על-פני פרק זמן או פרקי זמן משמעותיים.....	794
28.	האם עבודתו של התובע כנהג אוטובוס מקימה תשתית עובדתית למיקרוטראומה בנוגע לליקוי בצוואר ובידיים?.....	795
29.	נפילה.....	795
30.	אירוע חריג.....	795
31.	נהג אוטובוס - עליה על במפר גדול וחבלה בכתף.....	796

32. מנכ"ל חברת הסעות - פנה לבנק לבצע הפקדות ואחר כך לעבודה.....	796
33. מכונאי - הרמת צמיגים - חילוץ מנוע - בעיות גב.....	796
34. עובד מעדניה - תקיפה.....	797
35. עובד בסניף שופרסל - נפגע בעודו נוהג על אופנוע.....	797
36. האם אירוע שוד ייחשב כתאונת עבודה?.....	798
37. פגיעה במסגרת טיול מאורגן במקום העבודה.....	798
38. פגיעה במסגרת השתלמות מקצועית.....	799
39. נפילה במדרגות הבית.....	803
40. משחק כדורסל.....	805
41. עבודה לצרכים אישיים.....	806
42. היעדר פירוט מדויק במסמכים רפואיים.....	807
43. פגיעה ביד, זרוע, כתף, אצבעות ומרפק ימין כפגיעה בעבודה.....	808
44. תורת המיקרוטראומה.....	809
פרק ח': פגיעות שונות - סעיף 79 לחוק.....	811
1. טיפול שיניים.....	811
2. מצב נפשי.....	811
3. מחלת פרקינסון.....	811
4. אירוע לב.....	812
5. עיניים.....	813
6. אירועים אורטופדיים.....	813
6.1 גב.....	813
6.2 קרע המיניסקוס.....	813
7. סוכרת.....	814
8. אירוע מוחי.....	814
9. ליקוי שמיעה.....	815
10. פגיעה בעבודה.....	815
11. התאבדות.....	815
פרק ט': חזקת תאונת עבודה - הפסקה וסטיה - סעיפים 80-81 לחוק.....	817
1. הדין.....	817
2. כללי.....	818
3. האם יש לראות בנסיעת התובע ובתאונה שאירעה לו תאונת עבודה?.....	819
4. ההגדרה של "תאונת עבודה".....	819
פרק י': התנהגות ברשלנות - סעיף 82 לחוק.....	821
פרק י"א: חזקת הסיבתיות - סעיף 83 לחוק.....	823
1. הדין.....	823
2. כללי.....	823

3. סעיף 83 סיפא לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב),	
התשנ"ה-1995.....	824
4. "ניכוי מצב קודם" - נכות מעורבת (עקב התאונה ושלא קשורה	
לתאונה).....	824
5. אירוע ירי - התביעה נדחתה.....	829
6. מנהל מכירות אזורי - אוטם לב.....	830
7. ירידה מרכב - חבלה בגב תחתון וקירסול רגל שמאל.....	831
8. פגיעה בעין בעת קטטה - התביעה נדחתה.....	831
9. אירוע מוחי שאירע לתובע כפגיעה בעבודה.....	832
10. נפילה - דחיית התביעה.....	832
11. תאונת דרכים כתאונת עבודה.....	833
12. אירוע בדרך לעבודה.....	834
13. התובעת נקלעה לתאונת דרכים.....	834
14. מה היה מעמדו של המערער בביצוע העבודה באתר - "האם היה	
עובד שכיר? עצמאי? או אחר?".....	835
15. זיקתו של אירוע הירי לעבודה.....	835
16. לא עלה בידי המערער להוכיח את קרות התאונה הנטענת.....	835
17. האם הפגיעה של המערער נוגעת לשימוש באוטובוס או	
שלא?.....	836
18. האם התובע הרים את הנטל, המוטל עליו במשפט האזרחי, להוכיח,	
במאזן ההסתברויות, שגרסתו, לפיה נפל ונחבל תוך כדי ועקב ביצוע	
עבודה אצל צד ג', מסתברת יותר מהכחשת הנתבע וצד ג'?	836
19. הכרה בתושב השטחים כנפגע עבודה.....	836
20. חוות-דעתו של המומחה מנומקת וברורה גם למי שאינו בקיא	
ברפואה, וקובעת כי הליקוי בברכו של המערער לא נגרם כתוצאה	
מהאירוע התאונתי בעבודה.....	837
21. המערער היה מבוטח במוסד כעובד החברה במועד בו נפגע, כאשר	
נפגע במהלך שעות העבודה המקובלות בחברה.....	837
22. אם יש להתערב בהחלטת המוסד לעכב את ההחלטה לגופה	
בתביעתו של המשיב?.....	837
23. האם יחידת דיור הממוקמת בבית פרטי פוגעת בשליטה המלאה	
שיש לבעלי הבית על הסיכונים בחצרי הבית?.....	838
פרק י"ב: בקע מפשעתי - סעיף 84 לחוק.....	839
1. הדין.....	839
2. כללי.....	839
3. הרמת בלוני גז.....	840
4. העמסת סחורה/הרמת משא.....	841
5. "מאמץ בלתי-רגיל".....	841
6. "מאמץ בלתי-רגיל" ומינוי מומחה רפואי.....	841

843.....	7. היעדר פניה לטיפול רפואי תוך 72 שעות מיום הופעת הבקע.....
843.....	8. שיקול-הדעת של המוסד לביטוח לאומי.....
844.....	9. "מאמץ לא רגיל".....
845.....	פרק י"ג: ליקוי שמיעה - סעיף 84א לחוק
845.....	1. הדין.....
845.....	2. כללי.....
846.....	3. טנטון - סעיף 84א(ב) לחוק הביטוח הלאומי.....
847.....	4. סעיף 84א(א)(2) לחוק הביטוח הלאומי.....
848.....	5. סעיף 84א(ב) לחוק הביטוח הלאומי.....
848.....	6. סעיף 84א(ב)(1) לחוק הביטוח הלאומי.....
849.....	7. סעיף 84א(ב)(3) לחוק הביטוח הלאומי.....
852.....	8. חוות-דעתו של המומחה מטעם בית-הדין היא בבחינת "אורים ותומים" לבית-הדין בתחום הרפואי.....
852.....	9. לא מתקיים תנאי הסף להכרה בטינטון.....
853.....	10. לשונו של סעיף 84א ברורה ומפורשת ואינה משתמעת לשתי פנים, אשר רק בהתקיימם ניתן להכיר בליקוי שמיעה שעקב חשיפה לרעש כתוצאה של פגיעה בעבודה - תנאים אלה אינם מתקיימים במקרה דנן.....
853.....	11. משלא עמד התובע בכל תנאי סעיף 84א לחוק הביטוח הלאומי - לא ניתן להכיר בליקוי השמיעה כ"פגיעה בעבודה".....
854.....	12. התנאים למחלת מקצוע.....
854.....	13. רעש באולם אירועים.....
855.....	14. פגם בהחלטת הוועדה.....
856.....	15. אותנטיות תלויות התובע.....
856.....	16. בשאלות שברפואה מקבל בית-הדין את חוות-הדעת של המומחה מטעם בית-הדין ככל שהיא סבירה על פניה ואין בה פגמים נראים לעין.....
857.....	17. התקיימות התנאי שבסעיף 84 א' (א)(1) לחוק, היינו לעצם חשיפתו של התובע לרעש מזיק.....
857.....	18. גרסתו של התובע אינה משכנעת.....
858.....	19. מאחר שהתובע אינו עומד ברף הנדרש לעניין הכרה בירידה בשמיעה, לא ניתן להכיר אף בתלויות בדבר טנטון.....
859.....	20. האם מתקיימים ביחס לתובע התנאים שבסעיף 84א' לחוק, לרבות בכל הנוגע לשיעור הירידה בשמיעה ממנה סובל התובע?.....
859.....	21. בדיקת הדווימטריה היא בדיקה בודדת שתוצאתה גבולית, אין די בה כדי להרים את הנטל המוטל על התובע במשפט אזרחי.....
860.....	22. כושר השמיעה בתדירויות הגבוהות - מינוי מומחה.....
860.....	23. העדפת מכון בדיקה.....
861.....	24. הוכחת מפלס הרעש.....

25.	כושר השמיעה בתדירויות הדיבור	862.....
26.	חובת התובע לעמוד בהוכחת קיומו של רעש מזיק לצורך הכרה בפגיעתו	862.....
27.	רעש מזיק	863.....
28.	ליקוי שמיעה עקב חשיפה לרעש	863.....
29.	טנטון תמידי כבר מתקופת השירות הצבאי	864.....
30.	"רעש מזיק" כהגדרתו בחוק	864.....
31.	ירידה בשמיעה המצדיקה מינוי מומחה רפואי	865.....
32.	יש מקום להפנות את התובע לבדיקה נוספת	865.....
33.	לא קיימת הצדקה לסטות מחוות-דעתו של המומחה הרפואי	866.....
34.	אופי החשיפה לרעש ומועד החשיפה	866.....
35.	רעש התקפי	867.....
36.	שיעור כושר השמיעה	868.....
37.	נזקי עור ונזקי חשיפה לשמש	868.....
38.	האם לתובע טנטון תמידי?	869.....
39.	צירוף נכויות	870.....
40.	התובע לא עמד בנטל להראות שמתקיימים בו התנאים שנקבעו בחוק לצורך הכרה בליקוי השמיעה	871.....
41.	קבלת חוות-דעת מומחה להכרה בליקוי שמיעה	871.....
42.	אצל התובע לא התקיימו תנאי הסף להכרה בליקוי השמיעה כפגיעה בעבודה	871.....
43.	אם לא ניתן לקבוע באופן חד-משמעי כי עובד נחשף לרעש מזיק בשל היעדר בדיקות רעש, ניתן להסתמך על חוות-דעתו של המומחה אשר יקבע אם בדיקות השמיעה מעידות על חשיפה לרעש מזיק	872.....
44.	מגמה של האדרת הפעולות והמשימות הכרוכות בעבודה ברעש	873.....
45.	מתן חוות-דעת רפואית בשאלות המפורטות המתייחסות לתובע	874.....
46.	נקודת המוצא היא כי בית-הדין יסמוך ידו על חוות-הדעת אלא אם קיימת הצדקה עובדתית או משפטית יוצאת דופן שלא לעשות כן	874.....
47.	האם התובע היה חשוף לרעש מזיק במהלך עבודתו?	875.....
48.	לכל היותר שיעור זעיר כלשהוא מהנכות שנקבעה יכול להיות מיוחס לחשיפה לרעש בעבודה	875.....
49.	התובע לא נחשף לרעש מזיק התקפי או מתמשך	876.....
50.	"האם לצורך הכרה בטנטון בליקוי שמיעה שמקורו בנזקי רעש כתאונת עבודה לפי סעיף 84א(ב) לחוק, יש להכיר קודם לכן בירידה בשמיעה גם כן כנובעת מחשיפה לרעש בהתאם לסעיף 84א(א) לחוק?"	877.....

51.	כלל הבדיקה ה"טובה" ביותר	878
52.	עוצמת הרעש המשוקללת ליום עבודה של שמונה שעות אינה מגיעה	
878.	לכדי רעש מזיק כהגדרתו בתקנות	
53.	יש מקום למנות מומחה רפואי, על-מנת שיקבע האם הליקוי	
879.	בשמיעה הוא תוצאה של חשיפה לרעש מזיק בעבודה	
54.	טנטון כפגיעה בעבודה	880
55.	כריכת נכות	881
56.	שיהוי - דחיית התביעה	881
57.	טינטון רציף	882
58.	ליקוי שמיעה כתוצאה מחשיפתו לרעש בעבודה - קשר סיבתי	883
59.	האם כושר השמיעה של התובע פחת ב- 20 דציבל בכל אחת	
883.	מהאוזניים?	
60.	לא התקיים קשר סיבתי בין סביבת העבודה ובין ההחמרה בליקוי	
884.	השמיעה	
61.	מספר תנאים מצטברים להכרה בליקוי שמיעה עקב חשיפה לרעש	
884.	כפגיעה בעבודה	
62.	האם חלה בנסיבות העניין הוראת סעיף 84א(א)(1) לחוק לפיה	
885.	המשיב נחשף בעבודתו לרעש מזיק?	
63.	הכרה בליקוי השמיעה והטינטון כפגיעה בעבודה	885
64.	טנטון תמידי	885
887.	פרק י"ד: מחלות מקצוע - סעיף 85 לחוק	
887.	1. הדין	
887.	2. כללי	
888.	3. תורת המיקרו-טראומה	
890.	4. עישון	
891.	פרק ט"ו: גמלאות בעין - זכות לגמלאות בעין - ריפוי - החלמה ושיקום	
891.	- שיקום מקצועי - סעיפים 86-91 לחוק	
891.	1. הדין	
892.	2. כללי	
893.	3. תקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה), התשכ"ח-	
1968.	893.	
3.1.	האם תקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה)	
893.	באות לפתור את בעיות הניידות של נכה עבודה?	
893.	3.2 תקנה 4 לתקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי)	
893.	3.3 תקנה 4 לתקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי) - "ונבצר	
893.	ממנו לקבל טיפול רפואי"	
894.	4. הוצאות רפואיות	
894.	5. ריפוי - סעיף 87 לחוק הביטוח הלאומי	
895.	6. טיפולי שיניים	

7.	הוצאות רפואיות - קרם ידיים, משחות, סבון ושמפו	895
8.	פיצוי בגין תרופות שאינן מכוסות	895
9.	הוצאות נסיעה - סעיף 87(ג) לחוק הביטוח הלאומי	896
10.	החלמה ושיקום - סעיף 88 לחוק הביטוח הלאומי - החלמה ושיקום של מורה	896
11.	הדרכים למתן ריפוי, החלמה ושיקום רפואי - סעיף 89 לחוק הביטוח הלאומי - הודעת צד ג'	896
12.	הדרכים למתן שיקום מקצועי - סעיף 90 לחוק הביטוח הלאומי - עזרה לעתיד	898
13.	יחסי המוסד עם נותן הגמלאות - סעיף 91 לחוק הביטוח הלאומי	898
14.	רפואה משלימה	899
פרק ט"ז: דמי פגיעה - הזכות לדמי פגיעה ותחומיה - סעיף 92 לחוק		
1.	הדין	905
2.	כללי	905
3.	נטל ההוכחה - סעיף 92 לחוק	907
פרק י"ז: שלושה ימים ראשונים - סעיף 93 לחוק		
פרק י"ח: תקופת הזכאות הראשונה - סעיף 94 לחוק		
פרק י"ט: המקבל תמורת דמי פגיעה - סעיף 95 לחוק		
פרק כ': אסיר ועציר - סעיף 96 לחוק		
פרק כ"א: שיעור דמי פגיעה - סעיף 97 לחוק		
פרק כ"ב: חישוב שכר עבודה רגיל - סעיף 98 לחוק		
1.	הדין	919
2.	כללי	919
3.	נטל ההוכחה על העובד	920
פרק כ"ג: מבוטח שהוא גם עובד וגם עובד עצמאי - סעיף 99 לחוק		
פרק כ"ד: התקנת תקנות - סעיף 100 לחוק		
פרק כ"ה: דמי פגיעה מופחתים - סעיף 102 לחוק		
פרק כ"ו: קצבה או מענק לנכה עבודה - סעיף 103 לחוק		
1.	הדין	927
2.	כללי	927
3.	זכות לקצבה או למענק	928
פרק כ"ז: זכות לקצבה או למענק - סעיף 104 לחוק		
פרק כ"ח: חישוב קצבת נכות לנכה שדרגת נכותו 100 אחוז - סעיף 105 לחוק		
פרק כ"ט: קצבת נכות לנכה עבודה שדרגת נכותו פחותה מ- 100 אחוז - סעיף 106 לחוק		
935		

פרק ל': מענק לנכה עבודה שדרגת נכותו 9 אחוז או יותר אך פחות מ- 20 אחוז - סעיף 107 לחוק.....	937
1. הדין.....	937
2. כללי.....	937
3. פגיעה בעבודה.....	939
פרק ל"א: הצמדה למדד - סעיף 110 לחוק.....	941
פרק ל"ב: גמלאות מיוחדות - סעיף 112 לחוק.....	943
פרק ל"ג: מענק במקום קצבה - סעיף 113 לחוק.....	945
1. הדין.....	945
2. כללי.....	945
3. מנגנון ההיוון.....	949
4. סמכות פקיד התביעות - סעיף 114 לחוק.....	949
5. עליה בנכות המזכה לקצבה.....	949
פרק ל"ד: הגדלת קצבה לבני 18 ו- 21 - סעיף 115 לחוק.....	951
פרק ל"ה: ניכוי הוצאות כלכלה - סעיף 116 לחוק.....	953
פרק ל"ו: הגדלת קצבת נכות - סעיף 117 לחוק.....	955
פרק ל"ז: קביעת דרגת נכות - סעיף 118 לחוק.....	957
1. הדין.....	957
2. כללי.....	957
3. ההבחנה בין סעיף 298(א) לבין סעיף 118(א) לחוק הביטוח הלאומי.....	959
4. היחס בין סעיף 118 לחוק הביטוח הלאומי לבין תקנה 36 לתקנות (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956.....	959
5. טרשת.....	960
6. פגיעה בגב.....	960
7. מסקנות שונות.....	960
8. פגיעה בעבודה.....	961
9. קביעה חלוטה.....	961
10. סמכות ועדה רפואית.....	961
11. ליקוי.....	962
12. אוטם שריר הלב.....	962
13. פוליו.....	963
14. עמוד השדרה.....	963
15. החלטת הוועדה צריכה להיות מנומקת כך שגם מי שאין מקצועו בתחום הרפואה יכול לרדת לסוף דעתה.....	963
16. השפעת תנאי העבודה על התפתחות הליקוי.....	963
17. כיצד נקבעים אחוזי נכות של מי שנפגע באחת משתי עיניו, כאשר עינו השנייה תקינה, ולימים נפגע בעינו השנייה שלא כתוצאה מתאונת עבודה?.....	964

18. האם מצבו של המבקש במועד בדיקתו משקף גם את מצבו הנפשי בשנים שקדמו לבדיקה?.....	964
פרק ל"ח: דרגת נכות שאינה יציבה - סעיף 119 לחוק	967
פרק ל"ט: סייג לקביעת דרגת נכות - סעיף 120 לחוק	969
1. הדין.....	969
2. כללי.....	969
3. בלטים דסקליים.....	970
4. ועדת הערערים.....	971
5. תאונת עבודה.....	971
6. מצב נפשי.....	971
7. התערבות בית-הדין.....	972
פרק מ': התחשבות בנכות קודמת - סעיף 121 לחוק	973
פרק מ"א: ערר - סעיף 122 לחוק	975
1. הדין.....	975
2. כללי.....	975
3. תקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956.....	981
3.1 תקנה 27 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות).....	981
3.2 תקנה 28 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות).....	982
3.3 תקנה 29 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות).....	983
3.4 תקנה 30 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות).....	983
3.5 תקנה 32 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות).....	983
3.6 תקנה 34 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות).....	983
פרק מ"ב: ערעור - סעיף 123 לחוק	985
1. הדין.....	985
2. כללי.....	985
3. הערכאה המוסמכת.....	986
4. פגימה אורטופדית.....	990
5. סמכות הוועדה.....	990
6. החלטת הוועדה מנומקת, בהירה ומבוססת בחומר הרפואי.....	991
7. כאשר מוחזר עניינו של מבוטח לוועדה על-פי פסק-דין, על הוועדה למלא במדויק אחר הוראותיו ואל לה להתייחס לנושאים שלא פורטו בו.....	991
8. גובה הנכות המתאימה למערערת בפן הנפשי.....	991
9. קיום הוראות פסק-הדין המחזיר.....	992
10. קביעותיה של הוועדה מנומקות היטב ולא נפלה טעות משפטית בהחלטתה.....	993

11. לא נפל פגם בהחלטת הוועדה המצדיק את קבלת הערעור. הוועדה התרשמה כי המערער איננו מוגבל בתנועה בכתף באופן המצדיק קביעת אחוזי נכות, באמצעות בחינת מכלול הנתונים שעמדו לפניה, לרבות ממצאי הדימות.	993
12. העובדה כי הוועדה קובעת כי אין הלימה בין פרק הממצאים לפרק המסקנות, אין בה כל פסול כפי שמבקש המערער לטעון, כי אם בגדר התייחסות עניינית לחוות-הדעת כפי שנדרשה הוועדה לעשות במסגרת פסק-הדין המחזיר.	994
13. משהחלטת הוועדה בעניין זה נעדרת כל הנמקה, מדובר בפגם משפטי אשר מחייב את התייחסותה.	994
14. הוועדה נתנה דעתה לנכונות הרפואיות מהן סובלת המערערת.	994
15. האם היה על הוועדה ללמוד גם מהמסמכים על ליקוייה של המערערת, אם לאו?	995
פרק מ"ג: קביעת דרגה - תנאי לתובענה - סעיף 124 לחוק	997
פרק מ"ד: קביעת הוצאות מחיה ולינה - סעיף 125 לחוק	999
פרק מ"ה: סמל ותעודה לנכי עבודה - סעיפים 129-126 לחוק	1001
פרק מ"ו: גמלאות לתלויים בנפגעי עבודה - סעיפים 130-131 לחוק	1003
1. הדין	1003
2. כללי	1003
3. "אשתו בשעת מותו" - דחיית התביעה	1004
4. ההבחנה בין סעיף 130(א)(3) ל- 130(א)(4) לחוק	1005
5. סעיף 131 לחוק - שלושה יסודות מצטברים	1006
פרק מ"ז: שיעור קצבת תלויים - סעיף 132 לחוק	1009
1. הדין	1009
2. "שלושה ילדים ויותר" - סעיף 132(5)(ג) לחוק	1009
3. חישוב קיצבת התלויים - סעיף 132 לחוק	1010
פרק מ"ח: מענק לאלמנה - סעיף 133 לחוק	1011
פרק מ"ט: קצבה למפרע לבן זוג תלוי - סעיף 134 לחוק	1013
פרק נ': אלמנה שחזרה ונישאה - סעיף 135 לחוק	1015
פרק נ"א: עניינים שונים	1019
1. קצבה כשיש תלויים אחרים - סעיף 136 לחוק	1019
2. תלויים חלקיים - סעיף 137 לחוק	1019
3. תקנות בדבר תשלומים וחלוקתם - סעיף 138 לחוק	1019
4. גבול קצבאות - סעיף 139 לחוק	1019
5. הגדלת קצבת תלויים - סעיף 140 לחוק	1019
6. הצמדת קצבת תלויים למדד - סעיף 141 לחוק	1020
7. מענק ליתום שהגיע למצוות - סעיף 143 לחוק	1020

8.	הכשרה מקצועית ודמי מחיה לאלמנה ויתום - סעיף 144 לחוק.....	1020
9.	הפחתת גמלה, השהיתה או שלילתה - סעיף 145 לחוק.....	1020
10.	ביקורת - סעיף 146 לחוק.....	1020
11.	פקודת הפיצויים לעובדים - סעיף 147 לחוק.....	1022
12.	ארגון יציג ודמי חברות - סעיף 148 לחוק.....	1022
13.	מימון פעולות בטיחות בעבודה- חיוב מעסיק בתשלום לפי רמת הסיכון להתרחשות פגיעה בעבודה - סעיף 149-149א לחוק.....	1023
14.	ביטוח נפגעי תאונות - סעיפים 150-157 לחוק.....	1026